Ч. 54 (11.395). Львів, вівторок 12. березня 1929. [illegible] Рік XLVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло“, Львів. — Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем — Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: М. сячно: в краю 5·00 зол. — За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 20 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції 29-41. „ Друкарні 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Лякаються світла.

Львів, 9. березня 1929.

II.

За збереженням тайної й фактично ліквідуючої всі жалоби меншостей процедури — по лінії асиміляційної системи — висловився мін. Залеський, підтриманий представниками малої антанти. Очевидно, такого становища не треба було навіть передбачувати. Воно було наскрізь зрозуміле й ясне, римуючись з польською внутрішньо-меншостевою політикою.

У відношенні до свого загального наставлення, також виступи Чемберлена й Бріяна не були нічим непередбаченим. Несподіванкою під деяким зглядом були тільки „програмові“ тези обох представників великої антанти, головно Чемберлена. Британський міністр, виразник імперії, яка організує одну домінію за другою, щоби наділеням повнотою свобід виминути заіснування проблєм, аналогічних до меншостевих, заявився проти процедуральної явности, головно проти публікації змісту петиций та ходу нарад комітету. Мовляв, явність праць комітету пошкодилаб намічевій цілі, себ-то гармонійному співжиттю (до речі: неіснуючому) горожан одної держави.

„Явність — говорив Чемберлен — тут була би небезпечна, бо *охорону меншостей введено з метою приспішити процес, що змагає до осягнення повної національної єдности*“. Очевидно, „національна єдність“ має тут у першу чергу значіння „державної єдности“, але в західно-европейському розумінні „державна єдність“ тісно зливається з „національною єдністю“, себ-то йде по лінії асиміляційного процесу під кожним оглядом. Другою „золотою думкою“ Чемберлена є твердження, що „*охорона, уділена меншостям, є привілеєм, наданим їм за ціну їх льояльної співпраці з державою*“.

Також великим міністрам трапляється щастя сказати нісенітницю. Вся історія народів, весь шлях їх відродження вказує, що ділялось навпаки. Ірляндці не боролися „льояльною співпрацею“ з Англією, бо вона була ідентична з їх смертю. Теперішня „вільна ірляндська держава“ не є вислідом і наслідком ірляндської льояльности, тільки боротьби. Зрештою, одностороння льояльність булаб тільки рабством і самозапереченням. Льояльність є можлива і природна тільки як почуття і система обосторонна. Льояльність меншости є відгомоном льояльности більшости. Коли ж вимагається тільки льояльности від меншости, то значить: засуджується її на неминучу загибіль, а така вимога є щонайменше дивоглядною. Зрештою, в часах творення меншостевих трактатів не висувано таких передумов і не голошено таких „привілеїв“, бо „меншостеві права“ були тільки тим мінімум, до яких були зобовязані новоповсталі і побільшувані чужонаціональними й мішаними територіями держави. За привілей державної незалежности більшости, „нагороджено“ унещасливлені меншости мінімумом самозрозумілих релігійних, расових і національних гарантій. Однак, як виявляється на практиці, навіть те мінімум не є здійснюване, а Ліга Націй, ґарантка „прав меншостей“, докінчує діла їх руїни.

На ту саму тему, але з меншою дозою легкоізаження, говорив і Бріян, нарікаючи на політиків, які безнастанно підюджують меншости, замісць їх заспокоювати. Тим способом витворюється більок невдоволених. А завданням Ліґи Націй є змагати до того, щоби прокласти шлях до поміркованої більшости з нац. меншостями, які повинні творити рід малої сімі у нутрі великої родини. А основним завданням малої сімі є зміцнити державу, до якої вона в дану хвилю належить.

Ось такою є „меншостева програма“ епігона великої французької революції. Найвище змагання гноблених народів чи їх частин може бути хіба провансальство (в племінно-діялектольогічному розумінні). Зрештою, а головно політично, гноблені мають всеціло підчинитися цілям і змаганням більшости. Радикально-республиканська Франція, роблячи великі поступи в своїй ренегатській декаденції, перед війною підтримувала царську тюрму народів, а сьогодні підтримує дрібних, але тому ще більш ненаситних — спадкоємців царату. І тому Бріян, після реторичних вихилясів, приєднався до становища мін. Залеського.

Меншостева дебата на терені Ліґи Націй виявила, що в розумінні Чемберлена і Бріяна трактати про т. зв. охорону нац. меншостей є привілеєм більшости, яка тепер безконтрольно й безвідповідально може на „меншостевих“ теренах переводити свої найдивогляднїші експерименти, але вже за апробатою Чемберлена і Бріяна, ніж є фактичною „Ліґою Націй“.

На терені Ліґи Націй національну проблему, звану тепер проблємою нац. меншостей, погребано. Гнобленим народам фактично відмовлено оборони, не говорячи вже про охорону, віддаючи їх на ласку й неласку імперіялістичних більшостей. А той похорон переведено при допомозі резолюції японця Адатсі, якою доручено справоздавцеві прийти на червневу сесію Ради зі звітом про внесення Данлюранда й Штреземана, ріжні точки погляду й застереження, висунені членами Ради. Помічниками справоздавця Адатсі мають стати представники Вел. Британії й Еспанії. Ця трійця (Японія, Вел. Британія й Еспанія), якій справа нац. меншостей є наскрізь чужа й сутньо незрозуміла, має приймати від урядів держав, обнятих трактатами про охорону нац. меншостей, всякі уваги. З цього права можуть скористати й інші члени Ліґи Націй. Зрештою, комісія має повну свободу діяльности.

Переведена дебата в меншостевій квестії доказує наглядно, що женевські авґури ані не визнаються в цій складній матерії, ані не є здатні зрозуміти важливість меншостевої проблеми (коли приняти їх добру волю), ані не схильні шукати шляхів і засобів до її правильного вирішення. Та про добру волю тут навіть не доводиться говорити. Відкидаючи всяку явність, вони лякаються денного світла, вони не хотять бачити тих страшних ран, які гнобленим народам завдала безоглядна асиміляційна політика вчорашніх рабів. А лишаючи справу гноблених їх власній долі й апробуючи експериментальність пануючих більшостей, вони беруть на себе відповідальність за всі наслідки свого цинічного відношення до одної з найважливіших проблем нашого часу.

Димісія міністра Чеховича.

(Від нашого кореспондента.)

Варшава, 8. березня 1929.

Димісія міністра фінансів Чеховича стала першорядною сензацією дня. В моменті писання цих рядків відомий лише є сам факт зголошення і приняття цієї димісії та широка деклярація, складена особисто п. Чеховичем перед бюджетовою комісією, яка у характері слідчої комісії зібралася нині для дальших нарад над внеском соймової опозиції про поставлення міністра фінансів в стан обвинувачення за переступлення бюджету за рік 1927-28 (про самі наради комісії — поміщений звіт на іншому місці. — Прим. Ред.). Сензаційність цієї димісії випливає із кількох моментів: 1) уряд заявляв кількакратно устами свого премієра Бартеля, що цілком **солідаризується з мін. Чеховичем** і що вважає згаданий внесок опозиції маневром суто політичного характеру, зверненим проти **цілого** уряду; 2) зголошену сьогодні димісію Чеховича попередила вчорашня вечірня **кабінетова рада**, про яку відомо тільки те, що тривала аж сім годин, — усе інше про неї окутане повною тайною. Вже з тих двох точок видно, що уступлення Чеховича є подією досить скомплікованою, бо з погляду дотеперішнього становища уряду нельогічною, і що не сталася вона без звязку з якимись ухвалами нинішних правителів, ухвалами ширшого й глибшого значіння, сягаючими **поза** сферу справ чисто фінансових. Покищо нема ще жадного офіціяльного комунікату з президії ради міністрів як щодо самої димісії п. Чеховича, так і щодо вчорашньої кабінетової ради. Тому нечисленні посли (у соймі пустки, бо всі комісії, крім бюджетової, нечинні), сенатори (саме йдуть пленарні засідання сенату) і журналісти (ці останні юрбою збіглися до сойму на першу вістку про неждану подію) так і губляться у здогадах: що спонукало уряд кинути мін. Чеховича на поталу соймові? Адже нема сумніву, що ця димісія означає певну **поразку цілого уряду**. Арґумент, що — мовляв — уряд хоче запевнити собі свобідну руку для **розвизання** сойму, щоби ліві й праві партії не могли потім кричати, що ось послів розгинано за те, що вони викрили нечисті грошеві історії і домагались контролі та суду, — такий арґумент не дуже промовляє до розуму. Бо демагогія опозиції може чейже „перекрутити кота хвостом“ і тепер щойно кричати: бачите, сам уряд признав, що мусить димісіонувати міністра фінансів, але колиб не ми, опозиційний сойм, тоді він досі ще урядував би й далі зловживав би публичним грошем! Здається, що правильніший є погляд, що уряд посвятив особу мін. Чеховича і змінив у його справі тактику у звязку з перемогою (бодай тимчасовою!) поглядів про потребу такого більшого респектування голосу парляменту й про шкідливість підсичування соймово-урядового конфлікту. (Мимоходом кажучи, історії з пп. Млодзяновським і Суйковським, Ромоцьким чи Добруцьким, доказували вже раньше, що кожний польський міністр із післятравневих урядів може в кожній хвилині пересвідчитися про чорну людську невдячність!). Коли цей здогад правдивий, тоді у війні поміж виконавчою й законодатною владою у Польщі, кажучи вірніше — поміж творцями травневого перевороту з автократичними нахилами та оборонцями парляментарної системи прийшло би знову до коротшої чи довшої **„передишки“** і животіння нинішнього сойму знову дещо продовжилось би!

Однак у самій деклярації п. Чеховича є деякі звороти, які його димісії надають специяльно сензаційний посмак: є там деякі звороти, які посередньо звертаються **проти** уряду чи пак проти нинішньої системи правління, проти атмосфери, серед якої приходиться міністрам працювати. Пан Чехович виступає уже не в характері члена уряду, лише як людина, що боронить своєї особистої чести. Вправді він ані не перечить самого факту переступлення бюджету ані не неґує потреби зроблених видатків. Однак він очищує **себе**, вказуючи немов на „злагіднюючі обставини“, серед яких він, як міністр фінансів, допустив до видаткування незатверджених соймом сум. Отже: він не мав — мовляв — „відритої дороги до сойму“, він „працював в атмосфері політичного напруження“ і, врешті, він був залежний від чинника, якому не міг протиставитися. „Як ви могли вимагати від мене, щоби я виступив з вотумом недовіря проти марш. Пілсудського, коли вам, моїм обвинувателям не дозволила зробити цього ваша совість?“ Це буквальні слова мін. Чеховича, які треба читати інакше: як ви можете вимагати від мене, щоби я протиставився маршалкові, якому протиставитися ви, ціла соймова опозиційна більшість, не маєте **відваги?** Адже знаєте, що коли рада міністрів уповноважила мене до видаткування отого позабюджетового пів міліярда золотих, то це сталося з відома і волі людини, якої голос є рішаючий і що таке уповновласнення мало для мене, одного з міністрів, імперативне значіння!

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

Pr 59-29. Sąd okręgowy karny we Lwowie postanowił na posiedzeniu niejawnem po wysłuchaniu Prokuratora przy tymże Sądzie: a) zatwierdzić po myśli przepisu z art. 7o-go rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospo[lite]j z dnia 10 maja 1927 poz. 398 Dz.u.p. Nr. 45 dokonane dnia 23 lutego 1929 r. przez Starostwo Grodzkie we Lwowie zajęcie czasopisma „Diło“ Nr. 43 z dnia 27. lutego 1929 z powodu, że zamieszczono w tem czasopiśmie artykuły pt. 1 „W swi zadi parlamentarysta“ od słów „Zapytanyj pro stanowyszcze“ do słów „ukrainśkoho naselennia“ i od słów „U wnutriisznij polityci“ do słów „materjalnoi wtraty“ 2) „Na parlamentarnij areni senat“ od słów „Tymczasom prote“ do słów „pra[wi]lno pomynajut“ zawierają w sobie znamiona zbrodni z § 65 a) uk. i występku z art. 1 rozporządzenia Prezydent Rzeczypospolitej z 10 maja 1927 poz. 309 Dz.p. Nr. 45, b) wydać po myśli przepisu z art. 77 cytow. rozporządzenia zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma druków n[ie]go. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tegoż czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie pod rygorem następstw przewidzianych w art. 60 tegoż rozporządzenia.

Lwów, dnia 6 marca 1929 r.

Hawal

Із таких зворотів п. Чеховича можна виміркувати, що його димісія не лише була рішена згори, але що наляг на неї сам мін. Чехович, який уважав далі для себе річю неможливою працювати серед даних умовин — та ще й з перспективою ходити до кінця життя з причепленим до його імени запідозрінням грошевих зловживань. Коли взяти ще під увагу величезне збентеження, яке викликала димісія мін. Чеховича серед соймових послів ББ, можна догадуватися, що вгорі, серед нинішніх кермуючих урядових кол, панує далеко неповна гармонія. У звязку-ж з онодішним „бунтом" посла Кшижановського з ББ, який у справі трансакції „Польміну" промовляв і голосував **проти** урядового внеску та проти решти членів свого клюбу, остання димісія міністра фінансів пригадує стару правду, що найважче завести „залізну дисципліну" серед — економістів. Ще дальший висновок: правильні були давніші наші твердження, що саме на тлі господарської політики післятравневої влади прийде до найгострішого конфлікту, конфлікту, який перенесеться у нутро самого санаційного табору.

Про практичні наслідки димісії п. Чеховича трудно говорити, бо так, як ця димісія була несподіванкою, як щось, що суперечило всім недавнім офіціяльним заявам самого голови уряду, так само й усі найближчі події й кожна з них зокрема може бути несподіваною. Бо здавалось би напр., що нині повинен димісіонувати теж п. Бартель — — але хто може відати, як довго житиме ще його кабінет? Адже льоґіка фактів серед умовин нинішнього політичного життя обовязує мало.

І. Кедрин.

Революція в Мексику.

Війна генералів з президентом.

Більшовицька діячка й письменниця п-і Колонтай висловилася про Мексик так: „Країна, що має життеві умовини й духове обличчя шіснацятого століття, а мусить бути кермована в стилю модерного часу". Добрі знавці мексиканських відносин годяться на цю характеристику без застережень. І справді: нема другої країни в світі, що виявляла би стільки противенств, розбіжних змагань, дивоглядностей, як нинішній Мексик.

Від кількох днів боротьба в Мексику ведеться з новою силою. Цим разом виступили проти нового президента Портеза Гіля, що є ставлеником б. президента Каллеса, який усунувся в тінь, генерали Манцо, Агірра й Ескобар. Повстанчі генерали заняли найстарше портове місто Веракруз, потім місто Монтерей на границі Тексасу, опісля цілу провінцію Сонору, що межує з Каліфорнією, а дальше цілий ряд інших міст і країн. Вони поступаються постійно вперед і погрожують поважно урядові нинішнього президента Гіля.

Революція є в Мексику постійним гостем від довгих століть. З вимкою короткого періоду диктатури Порфірія Діяца не минуло в Мексику ніколи й кількох літ без проливу крови, без більших чи менших внутрішніх потрясень. За всю історію цієї країни не було там ні одного уряду, якого істнування не булоб поставлене під знак запиту, якому не погрожував би переворот. Багато з тих урядів усунено насильно, при чому нерідко текла дуже обильно людська кров...

Теперішня революція в Мексику — вислід ненормальних умовин внутрі краю. Після убивства ген. Обрегона, що займав під соціяльним оглядом дуже радикальну позицію і змагав до переведення широкої земельної реформи, аби заспокоїти земельний голод найбідніших кругів населення, прийшло до крізи уряду. Президент Каллес, що вів довший час безпощадну, просто фанатичну боротьбу з церковними кругами, а опісля під натиском Злучених Держав, які інтервеніювали в користь власників копалень нафти, схилявся вже більше до консервативних елементів, після деякого вагання уступив зі свого становища. Його наслідником став „його чоловік" — Еміліо Портез Гіль, що був до цього часу міністром внутрішніх справ і, не зважаючи на свій вік (має 73 роки), визначився незвичайно при здавлюванні повстання проти Каллеса.

Одначе залізна енергія й безоглядність Гіля не здалися на ніщо. І йому не повелося впоратися з небувалими внутрішніми противенствами, і він не був у силі відвернути всього того лиха, що впало на Мексик з хвилею кинення на країну інтердикту, який до нинішнього дня не відкликаний. Коли до цього додати, що більші землевласники там все ще не певні, чи їм не відберуть землі, потрібної для малоземельних, коли пригадати, що вулиці, залізниці й самоходи там ніколи не вільні від нападів бандитів, — то ненормальні умовини життя в Мексику аж надто очевидні.

Як скінчаться теперішні бої в Мексику, до яких прикладають своїх рук також Злучені Держави, заінтересовані в перемозі Гіля, що разом з Каллесом пішов їм у нафтових справах назустріч, — ніхто не знає. Одначе такий чи інший вислід теперішньої революції в Мексику не замкне ще кривавих сторінок його історії: там ще буде довго кипіти, поки нарешті змучена й виснажена країна заживе мирним життям.

Сім міліонів українців у Польщі мусить дати для „Просвіти" в ювилейному її році сім міліонів членів. Вкладлише два золоті.

По широкому світі.

У звязку зі зміною президента Спол. Держав дня 4-го ц. м. буде змінених на чужині з 54 американських диплъоматів 20 осіб. Така зміна високих урядовців коштуватиме американський скарб великі гроші.

У Гольштайні прийшло до кривавих сутичок між націоналістами і комуністами; двох убитих, кільканацять ранених.

Студенти в Мадриді погрожують, що підпалять університет, коли уряд признаватиме рівноважними диплъоми католицьких університетів.

Є неперевірені чутки, що Спол. Держави хотять узяти на себе посередництво полагоди дотеперішних довгів СРСР.

ЗАМІТКИ І ВІДГУКИ.

Слон -- і консеквенція потравневого правління.

Відома є анекдота про слона і становище представників поодиноких націй до цеї „проблеми". Німець говорив про слона яко такого, анґлієць — про слона і кольоніяльну політику, француз — про слона і любов, а поляк — про слона і справу польську. Читаючи передовицю проурядового „Ґлос-у Правди", орґану пос. Косцялковського, мужа довіря марш. Пілсудського, під написом: „Дебати і проекти, а... стріли „меншостеві", — можемо сміло говорити про слона і консеквенцію потравневого правління у відношенні до українців.

В тій передовиці є все, справжній горох з капустою, підлитий чаркою горілки. Там говориться і про меншостеву дебату в Женеві, і про українські партії та їх впливи, і про УВО й її конспіративну діяльність, і про „обуз народови", і про партії лівиці, а кінчається все те „консеквенцією потравневого правління", визначену державною рацією.

„Обзнайомлення з руською чи українською проблемою у відродженій Польщі не є широко поширеним знанням. Головно на підкладі виборчих чи соймових відгомонів польська опінія не схоплює синтетично сутнього ядра справи. Територіяльну сторону проблеми вирішила доля в користь польської держави. З тією хвилею політичне життя руської маси замкнулося в собі. Українська квестія почала в польській опінії від часу до часу пригадуватися лише яскравими терористичними фактами, як замах на начальника держави, замах на президента республики, вбивство куратора Собінського, напади на амбулянси і почту у Львові, — щоби вкінці в останніх часах виявити просто нікчемну декаденцію тієї акції в таких формах, як спроба ушкодити памятник львівських вірлят, або просто бандитські намагання згладити листаря для змістовности його торби.

„Руське політичне життя в б. Галичині виявлялося в акціях українців і москвофілів, при слабенькому соціялістичному струмочку. Після знищення москвофілів австрійським урядом у часі війни та після переходу частини їх сил у комунізуючий „Сель-Роб" в післявоєнній добі, вкінці після фактичного устійнення границі Збруча, руське політичне життя висловлюється головно в націоналістичному „УНДО" та слабше в суспільно-радикальному „Сель-Робі", які то групи розтягнули свою акцію також на Волинь. Недобитки москвофілізму після довшої інерції починають відживати в останньому часі, шукаючи приноровлення в позитивній праці. Однак ті риси політичних змін не вичерпують життя руської маси, колись глибоко австрофільської і монархічної, а сьогодні головно спрагненої нормального укладу річей і відносин, що орієнтується на основі господарчої конюнктури. Та маса, політично зовсім залишена і віддана на аґітацію „УНДО" і „Сель-Робу", думає власними катеґоріями і підчиняється власним настроям. Внаслідок зміни (?!) адміністраційної системи в Мало-

---

ВОЛОДИМИР БІРЧАК

БЕЗЖУРНІ ДНІ. 4)

Оповідання.

(Продовження.)

Це все хотів їй розповісти, виснити. Під вечір вийшли всі на прохід. Грицько йшов з Ксенею попереду, а Стецько йшов з її батьками позаду. Вийшли за містечко і йшли околицею, дуже невдячною для закоханих. Рівнина, як на долоні, жнива вже почалися, ниви стояли вже пусті. Йдеш із кимнебудь і на два кільометри видно, з ким ідеш. Грицько прискорював хід, хотів як найдалі втекти, віддалитися від останнього товариства. Ксеня йшла біля нього, але, відбившися від товариства на десять кроків, оглядалася, приставала і знову займала приличну віддаль. Грицько горів у таких хвилях, ставав нетерпеливий і своїми очима кричав до неї, благав її: „Ходи, я маю тобі стільки важного сказати! Вже десять літ ті речі палять мої груди!" Але вона якби з розмислом чекала на всіх.

Коли йшли далі, запитала ось так жартом, що роблять усі ці Галі, Олі, Марусі, до яких він виписував свої вірші...

— Ет, що там вірші! Любовні вірші! — відповів. — Любовні вірші можна писати до соток дівчат. Щож? Подобається чоловікові гарна квітка й до неї пишеш вірш. Так писав і до тих усіх. Але коли приглянувся їм ближче, коли ближче їх пізнав, то в жодної не знайшов того, що найцінніше в людині. Не знайшов серця, не знайшов душі! Ах, щоб ви знали, панно Ксеню, як мало душі є в людей! Душі горячої, спосібної до приязни, до посвяти й любови, якої не в силі ніщо й ніхто розбити! Я поет і все віддавав приятелеві чи другові всю свою душу, цілого себе! Але як мало знаходив я взаїмности! Часом уже здавалося, що знайшов я таку душу, любив її, обожав... Приглядаюся ближче — а це лід, конвенанс, вимушена чемність без тепла, без душі. І щож я мав тоді робити іншого — як не йти далі? Ви, панно Ксеню, може не знаєте того, сами не пережили того, не розумієте мене й осудите. Але вдумайтеся! А моя душа, вразлива, сто разів болючіше відчуває це все.

— То правда! — відповіла Ксеня. — То правда, що в наших часах конвенанс і погоня за грішми всесильно над світом панують. І я думала про це нераз. А... правда, я читала ваші поезії до якоїсь Марусі, що це за одна?

Відповів живо:

— Конвенанс! Ах, як я величав її, як був захоплений її словом, її поведінкою! Скільки поезій не написав я до неї, обожаючи її — та щож?! Пізнав її ближче — марний пух! Душі, душі не знайшов я там!

Кілька хвилин ішли мовчки.

— Дівчину з душею, неприступну, горду, як царівна, що одна-одинока понад усіми на ввесь світ, — я знав одну тільки на ввесь світ!

Схилився, щоб зірвати синій блават при стежці і знов зачекала, аж дійшло до них ціле товариство.

— Друже, коли їдемо? — питав Стецько Грицька вечером.

— Завтра під вечір, — відповів Грицько. — Я думав уже про це. Їдемо в Березівку, там побудемо день або два, доки не приїде по нас Постригач, як це ми умовилися. Друже, тяжко мені звідси їхати, бо тут розігралася моя душа, як гірські потоки, коли на весну гріє сонце, розспівалася, як луг на весну соловіями. Тут знайшов я свою молодість, знайшов свою ціль, знайшов себе! Які пребогаті скарби відкрив я в її душі тепер! Але поїду. Як на перший раз — досить довго вже сиджу! До того бачу, що між мною і нею стоїть ще недовіря — на її довіря я мушу собі заслужити, а до цього треба часу. Отже поїдемо завтра, вертаючи від Постригача, я знов думаю сюди поступити.

Стецько хитнув раменами.

— Чого хитаєш раменами? Скажи: ти бачив, ти приглянувся її очам? Ні, ти їх не бачив, ти нічого не бачиш — ти сліпий!

— Ти може вже виявив їй свою любов?

— Ет, теж щось таке говориш! Чого мені спішитися? Я знаю, я певний цього, що вона моя, чогож мені спішитися?

— Певно, що нема чого тобі спішитися — з пімстою, що її ти задумав. Чудова пімста!... Коли так далі будеш мститися — небаром заграють тут музики!

VII

Другого дня під вечір вони й виїхали.

— Куди це ми їдемо? До кого? — питав уже в залізниці Стецько Грицька, що був сумний та задуманий.

— Яж казав уже тобі, там, у Березівці є пан Підгорецький, я був на лекції в нього, вчив його сина. Гарна людина. І донька в них чудова, ростом висока, чорноока, як грекиня.

польщі Східній, яка передтим, перед травневим
переворотом, ту масу лише безцільно дразнила,
або навіть нераз упокорювала, починає вона при-
хильніше відноситися до польського правління,
устійнювати своє відношення до польської вла-
ди, а що характеристичніше, переносити свою,
з конечности зіндивідуалізовану, симпатію для
теперішнього стану на особу марш. Пілсудсько-
го (порівнай вислів француза: „слон і любов"! —
Ред.).

„Однак поза питанням політиків і руської
маси істнує ще третій чинник, воєнна спадщина,
т. зв. тайна, знаменито законспірована, хоч без-
оглядно слабіюча, „Українська Військова Орга-
нізація", оперта виключно на інтелігентській мо-
лоді, що не має ніякого відчуття чи симпатії в
селянських масах. Її тенденцією є: повторювани-
ми терористичними замахами стаєрювати вигля-
ди стану безнастанного кипіння на терені Мало-
польщі Східної. Частинний свій політичний ви-
слів має „УВО" в націоналістичному „УНДО",
хоч сьогодні сміло вже можна сказати, що полі-
тики „УНДО" не мають у своїх руках „УВО" і не
можуть в жадній мірі гарантувати за скупчені
там терористичні елементи. Судячи на основі о-
станніх виборів до управи „УНДО", в яких верх
взяли непримиримі чинники, можна би радше ска-
зати, що „УВО" поширює свої впливи в політич-
ній репрезентації. З польського становища у від-
ношенні до тієї української конфігурації основ-
ними труднощами є факт, що навіть ті чинники
з „УНДО", які виявляють менший ступінь непри-
єднання, не хочуть, хочби теоретично, признати
засади польської державности і не мають відва-
ги навіть настільки, щоби здезавувати культ не-
лояльности супроти Польщі свого голови Дми-
тра Левицького.

„Ще конечнішим є пригадати сутній напрямок української справи, щоби осудити почини під тим оглядом польських опозиційних партій, зправа і зліва. Народова демократія або т. зв. „народова партія" всіми засобами ховає в могилу польські інтереси в Малопольщі Східній, домагаючись шовіністичного курсу і репресій з польського боку, які ту масу трималиб у напруженні, та на соймовому терені позбавляючи урядові чинники реальних засобів до поборювання ірреденти й терористичних організацій. Зате партії лівиці в меншостевій справі оперують виключно комуналами, не маючи безпосереднього звязку з українською проблемою, чого найкращим доказом, що з усього польсько-українського терену не провели ані одного посла. Блукають в теоріях, проектах автономії, „уступок", і т. і. — без позитивного пляну діяльности, а головно без свідомости, чи когось тим приєднається, щось поправиться або зміниться.

„Отже лишається тільки польська державна рація, резпрезентована свідомо у вчинках і способах поведінки потравневим правлінням. У відношенні до руської маси основується вона на здецидованій зміні адміністраційного курсу з попередніх часів, на принорованні принципу справедливости і признаванні русинів рівноправними горожанами, при одночасному винищуванні терористичних організацій й ірреденти. Результат того, понад дволітнього курсу, є відомий: тим вислідом є зміна настрою серед руського населення і спокійно, до гори піднесена голова нашої репрезентації в Женеві. На тому підкладі річю недвозначно зрозумілою є, яку мету мають нагальні заходи терористичної ірреденти, що намагаються темпо того укладу польсько-руських відносин штучно й кріваво забурити, — заходи зрештою вже тепер нікчемно малі і постійно незварні.

„З польською державною рацією можемо сміло вернути до вступу: Женева, проект автономії, чи стріли на вулицях Львова, мусять лишитися без впливу на тісно консеквентну лінію поведінки потравневого правління, визначену саме тією державною рацією. Як проекти територіяльної автономії, так і вуличні стріли, мусять перейти без впливу, бо ядро меншостевої справи — по словам мін. Залеського в Женеві — в тому, щоби „гармонізувати й брати на увагу входячі в гру інтереси" держави і меншостей".

Про деякі речі, а особливо про рекламовану зміну курсу, справедливість і рівноправність „русинів" та зміну настроїв серед „руських мас" — довідуємося вперше. Але це річ байдужа. „Глос Правди" у відтворюванні дійсности на українських землях під Польщею користується поліційними джерелами, які є тільки кривим зеркалом тієї дійсности. Стаття „Глос-у Правди", з якою не хочемо зі зрозумілих причин полемізувати (зрештою це до нічого не довелоб), зайвий раз доказує, що „обзнайомлення з руською чи українською проблемою у відродженій Польщі не є широко поширеним знанням".

Український Державний Інститут Сільсько-госп. Економіки.

В листопаді 1928 р. урухомлено в Харкові Держ. Інститут сільсько-госп. економіки. Завданням Інституту є класти наукові підстави під плановий розвиток сільського господарства. Інститут є в початковій стадії організації, та вже ж успів уже придбати визначні наукові сили. При Інституті є покищо такі катедри: сільсько-господарської економіки й організації сільського господарства. Перша катедра працює над методольогією планування сільського господарства та прослідкує процеси диференціяції села. Друга аналізує проблеми районування сільського господарства, селянських господарських бюджетів і прослідкує справу технічних культур. При цій катедрі організується окремий кабінет для студій над агрономічними роботами й агрікультурним рухом на селі. Крім того є ще катедри: індустріялізації сільського господарства й усуспільнення сільського господарства. При цій останній є кабінети кооперації та великих радянських господарств. Накінець є катедра аграрної політики, що досліджує фінансово-кредитові справи сільського господарства.

Це теоретичні знання. Практичні справи обслуговує, покищо, одна катедра, а саме катедра меліорації та землепорядкування.

Що діється в Німеччині?

Берлін, 6. березня 1929.

Німеччина знова переживає дні гострої політичної скрути. На причину найновішої кризи складаються як зовнішні так і внутрішні моменти, при чому перевагу треба віддати внутрішньо-політичним справам. Щоби з місця означити істоту кризи, треба сказати, що сучасна система німецького державного устрою — отже теперішній парляментаризм — не всилі охопити й опанувати всеї дійсности німецького життя. Сумніви щодо державотворчих і державозберігаючих здібностей німецького парляментаризму не є нові. Нинішня кріза є тільки новою репидивою, черговим загостренням доволі уже старої німецької демократично-державної недуги. Усі початкові незомагання нового устрою залюбки називано „діточою недугою німецького республиканства". Але та „діточа недуга" тягнеться вже більше як десять літ і замісць загіднити, вона завзято зростає і загострюється. Останні вибори до німецького парляменту, в літі 1928 р. маркантно виявили державну нездатність і політичну безпомічність німецької республиканської системи. Взагаліж, приходиться . знічуватись, що правлячий нині уряд Мюллера (до речі, 17 уряд від часу переходу Німеччини на республиканський лад) всиів протриматись аж цілих — 8 місяців! Обговорюючи в „Ділі", з 16 червня 1928 р. німецьку післявиборчу ситуацію, поставили ми прогнозу, що вже в недаленому часі треба буде ждати в Німеччині або нових парляментарних виборів, або встановлення диктатури і заведення системи фашизму. Минуло вісім місяців і поставлена прогноза виявляється по суті правильною. Німеччина стоїть на переломі глибоких змін. В чомуж річ?

Всяка система парляментаризму має в своєму заложенні одно: витворення такої парляментарної більшости, що моглаб бути тривкою базою для істнування і праці уряду і то на протязі цілого ряду літ. Тільки забезпечення довготріпалости уряду є передумовою для його раціональної пляновоі політики на довший протяг часу. Німецький парляментаризм не був у силі витворити тривку більшість для уряду. Німеччина має дев'ять впливових партій. Отже з ліва до права: комуністи, соціялдемократи, демократи, центрум (католики), господарська партія, баварська партія, народня партія (ді дойче Фолькспартай), національно-народня партія, (ді дойчнаціональ Партай) і фашисти. Ні одна з тих партій не всилі здобути при виборах таку більшість, яка булаб вистарчаючою на те, щоби створити уряд бодай на протяг чотирьох років німецької парляментарної легістратури. Таким чином залишається тільки одна можливість: складання коаліційних урядів. Але саме тут починається все нинішне німецьке лихо. Дух партійности є нині в Німеччині настільки вибуялий, а змисл для необхідностей парляментарного компромісу настільки слабкий, що звести німецькі партії, для утворення більшости на якусь одну спільну плятформу, є звичайно безвиглядним.

Ніякий політик на світі не має причин завидувати кожночасному німецькому канцлерові,

---

— Ага! Ага!

— Що ага?

— Ага, розумію! — відповів Стецько. — Я
тямлю на тебе, що ти розкис коло Ксені, що ти
приїхав мститися на ній і — пімстився, а ти й
мене хочеш опутати в сильце. Злодій усе хоче,
щоб і інші були, як і він, злодіями. Але ти пере-
рахувався, я не такий похопний до дівчат, як ти.

— Чи я сказав що тобі?

— Словом ти не сказав нічого, та я відчув це в тоні своїх слів. Ні, брате, нічого не вийде з того.

— То нехай і не виходить! Не перебивай моїх думок.

— А та друга справді така гарна? — спитав Стецько по хвилі.

— Побачиш сам, дай мені спокій.

— А як називається?

— Ксеня, так самісінько, як і ця.

— Гм! — і Стецько замовк.

Переїхали товариші кілька залізничих станцій, вискакують з поїзду, як уже Грицько знайшов між подорожніми якусь знайому й витаєтьси. Нашвидку представив і свого товариша, але так, що жадна з обох сторін не знала, з ким саме має честь.

— Ми обидва приїхали, а ви вийшли проти нас! О, це хвалиться вам! — молов Грицько скобо язиком.

— Ні, ні! — засміялася знайома, при чому Стецько побачив її чудові, білі зуби й великі, гарні очі.

— Я не проти вас, я відпроваджувала тілько ну сестру, що була у нас. І вона стала махати білою хустинкою за поїздом, що мчався далі.

— Алеж не стидайдеся, панно Ксеню, не стидайтеся, в тому нічого злого. Ми до вас, от і ведіть тепер ви нас.

— Зараз, іще десь тут моя сестричка Галя.

— Це хто? — сіпнув Стецько свого товариша за рукав. — Хто це?

— Це саме та, що ми їдемо до неї, Ксеня.

Село було недалеко від залізничої стації. Пішли стежками, коротшою дорогою. Жнива вже почалися й на полі розсипалися женці, збираючи хліб. Тут ще колосисті ниви — побіч них уже зжаті, а там уже й зложено хліб у копи. Денна спека минялася під вечір, женці, хоч змучені, набирали тим більшої охоти до праці. Дівчина, що зносила снопи й подавала батькові, який їх складав у копу, затягнула пісню. Грицько пристанув, щоб послухати.

А Стецько — вже був закоханий по уха!
Він, що так докоряв товаришеві! Він глянув і вже
очарували його її великі чорні очі... Колиж то-
вариш сказав, що це та, про котру говорили
вчора, то Стецькові живіше забилося серце: він
тайком мріяв вже про неї, хоч ще її не бачив...
Тепер ішов поруч неї, зпід ока поглядав і любу-
вався нею. Була високого росту. Волосся в неї
чорне, чудово чорне, як вугіллю, як у крука, у
чорного крука. І ніс — як міг він відразу цього не
спостерегти?! — чудовий грецький ніс! І очі!
І прийшов йому на думку Франковий вірш:

> Твої очі — мов те море
> Супокійне, світляне:
> Серця мого давнє горе,
> Мов пивникъ, в них тоне

Її голос був дзвінкий, свіжий здавалося: родився з тих нив, серед яких жила. Йому, що хоч
і походив із села, але виростав у місті, так і ви-
далося, що вона втілення всіх великих, живо-
творних, чудодійних сил природи. Здоровля і
свіжість весняних нив, і природна краса лугів та
сіножатей, і сільська чемність, природність та не-
вимушеність. І її голос — не був-жеж він дзвін-
кий і свіжий, як голос птиць?! І Стецькові вчу-
валися в її голосі трелі соловія і щебіт жайво-
ронка. Їх веселість і безжурність.

Це все побачив він в одній хвилині. Йшов
нивами побіч неї і уявлив собі, що йде з царів-
ною піль в її дивному фантастичному царстві.
Лагідний вечір і тихий захід сонця надавали ще
більшого чару цій хвилі і — їй.

І вже не знати, чи це тому, що Ксеня була
така гарна, чи може тому, що Стецько бачив її
вперше поміж нивами, на тлі природи, що до-
дало їй ще більшого чару, чи може вкінці тому,
що останніх кілька днів перебував з Грицьком
і заразився від нього — досить, що поки дійшли
тих парусот кроків із стації до попівства, Стець-
ко по уха закохався в Ксені. Правда, його любов
не була така пристрасна й вибухова, як у Гриць-
ка, але більш тиха, супокійна, та не менше силь-
на. Від першої хвилини стиснуло його щось за
серце. І видавалоси йому, що він знає її вже
давно-предавно, й тільки був її загубив, утратив,
а нині знайшов її знов. Його серце огортала ра-
дість та втіха.

(Продовження буде.)

коли йому приходиться творити уряд. Людина ходить від партій до партій, які йому ставлять умови: будемо співпрацювати з урядом лише тоді, коли матимемо в ньому стільки то й стільки своїх міністрів, коли буде проваджена така й така програма, ухвалені такі й такі закони. Тимчасом політичні програми усіх девятьох німецьких партій настільки розбіжні, що найти поміж ними якийсь розумний компроміс є майже неможливо. Нинішній канцлер Мюллер осягнув у тому відношенні рекорд: зужив аж цілих сім тижнів, щоби переговорювати з партіями про умови їх вступу до урядової коаліції. Одначе не зважаючи на втрату аж сімох тижнів, не зважаючи на безконечні конференції, одної програмової бази для всіх контрагентів йому найти таки не пощастило. Уряд Мюллера був і є досі, на протязі всіх 8 місяців свого господарювання парляментарно „нелеґальний“, бо не був побудований на більшости, звязаній одною коаліційною програмою.

З уваги на те, що затяжне творення післявиборчого німецького уряду почало поволі перероджуватись у страшну недугу, відносні партії, соціялдемократами починаючи і народньою партією кінчаючи, були примушені під натиском Гінденбурга і пресової опінії погодитись на уряд Мюллера і так довго його підтримувати, аж доки не прийде можливість найти для всіх відносних партій одну спільну політичну базу. При такій ситуації уряд Мюллера не міг провалити якоїнебудь основнішої політики, не міг провести ані одної поважнішої міри чи закону. Тимчасом, як зовнішнє так і внутрішнє положення Німеччини (внутрішнє: господарські труднощі, застрашаючий зріст безробіття, конституційний примус приняти бюджет на 1929 р. найдалі до 1. квітня ц. р. — і зовнішнє: справа репараційної конференції і сесія Ліги Націй) — вимагають міцного рішучого уряду.

Осьтак прийшов момент, де Мюллер станув перед імперативом: оперти уряд на трівку працездатну більшість. Тому то він знова відновив і він на протязі останніх двох неділь переговори з фракціями в справі сотворення парляментарної більшости. Було це продовженням його невдалих переговорів з червня і липня минулого року. Необхідної більшости Мюллер не найшов. Тай якже її можна було найти? От для прикладу: католицький центр соціяльно доволі близький соціялдемократії, розходиться зате з нею в справах культурної політики, передовсім в справі конфесійної школи. А соціялдемократи, що йдуть у справах зовнішньої політики цілком паралельно з народньою партією, не погоджуються з нею в справах соціяльної політики. Центрум, що погоджується з націоналістами (дойч націонале Фолькспартай) в справах культурної політики, йде з ними у розріз в справах політики зовнішньої і соціяльної і так до безконечности. В тисячних комбінаціях і варіянтах.

Історія останніх фракційних переговорів Мюллера є незвичайно повчаюча. Кожне слово, кожний постулят, кожне домагання фракцій у відношенні до уряду є ніщо інше як черговий цвях у домовину німецького парляментаризму. Парляментаризм як інституція тут ніпричому. Всяка інституція є тільки тим, що з неї зроблять реальні люди. А ті люди, що про них тут мова — наче посліпли. Несимпатичний торг за міністерські портфелі і цілком підрядні партійнополітичні вимоги будять у кожного більше-менше обєктивного глядача тільки почуття несмаку. Над Німеччиною нависли чорні політичні хмари. На зовні, конференція репараційних знатоків вирішає в Парижі питання мало що не в такій площині: бути Німеччині чи не бути? В Голяндії публікується цілий ряд тайних документів, що наглядно доказують, наскільки Німеччина ще й досі находиться у сталевих кліщах мілітарної системи европейського панування французів. В Німеччині самій сидить 2 міліони людей без роботи і хліба і на тім підложу большевизм щораз більше розїдає підстави німецького державного і культурного іствування. В тих умовах сильний уряд є найважнішою передумовою державної оборони та порятунку. Тимчасом замісць сильного уряду, бачимо в Райхстаґу справжній фракційний спектакль, позакулісову гризню за посади й дрібниці. Законодатна машина стоїть, державне життя розпрягується. І не треба дивуватися, коли в Німеччині щораз вище здіймається і щораз далі розкочується хвиля обурення. Загальнож німецьку ментальність опановує упередження до парляментаризму.

Теперішнє положення представляється більше-менше так: завдяки домаганням нім. народньої партії (Фолькспартай) і також завдяки міністерській політиці католицького центра, Мюллер не міг утворити більшости. Висновок з того може бути тільки один: податись до димісії. Але й та димісія не є до переведення з кількох причин. На основі конституції бюджет мусить бути принятий найдалі до 1. квітня. Через сліпецу пору новий уряд творити неможливо і таким чином бюджет мусить бути внесений старим урядом. Але що Фолькспартай є проти бюджету Мюллера, то цей бюджет не матиме більшости. Проте Мюллер внесе т. зв. „Нот етат“ на найближчі тижні. Уряд не може теж демісіонувати також з огляду на репараційну конференцію і сесію Ліги Націй. Полагодивши осьтак питання нинішнього дня уряд піде. Але щож далі? Створення якоїнебудь більшости є при сучаснім складі нім. парляменту цілком неможливе. Отжеж нові вибори? Окрім незначних пересунень у співвідношенні фракцій нові вибори парляментарної ситуації не змінять. Неминуче, з залізною послідовністю повториться тільки стара німецька парляментарна ґротеска.

Щож в такім разі? Фашизм? Обєктивно, Німеччина є вже нині вповні зрілою для фашизму. Але німецькому фашизмові бракує одно, що є у всякому фашизмі найважніше: вожда! Гінденбурґ, одинокий чоловік, що перед ним клониться з глибоким довірям і пошаною вся Німеччина для диктатури вже за старий. Гуґенберґ? Самого фанатизму на те, щоби бути диктатором, ще замало. Ґренер? Особисті вражіння щодо особи Ґренера дають мені сміливість твердити, що Ґренер не є тим чоловіком, що міг би й захотів би взяти на себе тягар диктатури, — а в додатку диктатури в побідженій Німеччині. Цього чоловіка, того *одного* мужа, що нині на нього жде фашистівська Німеччина покищо не видно. Політичні авґури, що сидять по німецьких редакціях, не знають його теж. Але щось статись мусить. Німецький політичний віз, що поверх коліс застряг у фракційне трясовиння мусить бути витягнутий. Як це станеться? Відповідь на те важка, але життя найде її напевно.

Зенон Пеленський.

На парляментарній арені.

Слідство проти б. мін. скарбу Чеховича.

В доповненні нашого звідомлення з засідання соймової бюджетової комісі з пятниці 8. ц. м. що ми його подали в останньому числі, подаємо нині ще деякі інтересні подробиці.

В засіданні цеї комісії, що має характер конституційного слідчого орґану в справі обвинування міністра і якої особистого складу тепер не можна більше міняти аж до покінчення справи, взяли участь всі члени комісії числом 29 під проводом посла Бирки (Б.Б.) як трицятого члена. Річ характеристична, що впала всім присутним в очі, була відсутність обох членів Німецького Клюбу, що формально оправдали свою відсутність в окремому письмі, адресованому до пос. Бирки. Всі в соймі знають, що німці зробили це нарочно, щоби не утрудняти становища правительства згідно зрештою зі своєю дотеперішньою тактикою в соймі. З українців взяли участь у цьому засіданні посли: д-р *Степан Баран і Остап Луцький* з Укр. Клюбу Соймового та д-р *Лев Бачинський від* Укр. Соц.-Рад. Репрезентації.

Цікаво дальше, що від початку до самого кінця був присутній на салі (нечлен комісії) голова Клюбу Б. Б. пос. Славек, що безпосередньо по скінченні засідання в год. 9 вечер виїхав з рапортом до Бельведеру. Крім нього прислухувалося нарадам дуже богато послів з ріжних політичних уґруповань, а найбільше з Б. Б. Полк. Славек — один з найінтимніших співробітників марш. Пілсудського — дуже живо інтересувався перебігом дискусії, зміняв часто місце і конферував з ріжними послами з Б. Б.

Найбільше характеристичною однак була заява першого бесідника з Б. Б. б. майора ґенерального штабу і керманича орґану пілсудчиків „Ґлос Правди“ та особистого приятеля марш. Пілсудського пос. Косцялковського, який ще до недавна мав марку „ліберала“ настроєного мирово відносно соймової лівої опозиції; нині мабуть належить уже теж до т. зв. полковницької ґрупи. Заявляючися проти обвинувачення мін. Чеховича і підчеркуючи його заслуги, зазначив під адресою польської більшости в комісії, що своїм нинішнім поступком працює для вудині і причиняється до цього, що кухарки і робітники по містах та хлопи по селах набирають переконання про величезні зловживання міністрів в господарці публичним грошем, підкопує авторитет уряду в краю та довіря загранииці до Польщі. Свою незвичайно бундючну промову закінчив пос. Косцялковський недвозначною погрозою, що за кілька тижнів готово бути інакше. Присутні зрозуміли це як заповідь скорого розвязання сойму з тими всіми послідовностями, що про них явно пишуть близькі до теперішнього уряду пресові органи.

Рішення комісії відомі. За внеском референта пос. д-ра Лібермана (ППС) голосували відпоручники всіх партій в комісії — разом 18 (між ними всі три українці), проти було тільки Б. Б. і його одинока філія ППС (Фракція Революційна) — разом 9. По думці рішення бюджетова комісія зажадала прибуття на слідуюче засідання комісії (буде воно вівторок 12 або в середу 13 ц. м.) теперішнього керманича мін. скарбу віцемін. Ґродинського, президента Найвищої Палати Державної Контролі з тим, що правительство має на це засідання предложити всі акти, що відносяться до видаткованих без ухвали сойму грошевих позицій за р. 1927/28.

Невідомо, що буде з останнім домаганням комісії, бо правительство не відповідало зовсім на подібне домагання президента Найв. Палати Державної Контролі.

П. Н. Мілюков.

З нагоди 70-ліття уродин.

В Парижі на еміґрації обходив на днях визначний російський діяч, учений і політик 70-ти-ліття свого життя. Павло Миколаєвич Мілюков є визначним істориком, зокрема знатоком словянської історії, а попри те й впливовим російським політиком. Він був одним з основників і довголітнім лідером російської конституційно-демократичної партії (кадети), що відіграла свого часу велику ролю в політичному і громадському житті передреволюційної Росії.

В старі, передреволюційні часи був переслідуваний царською владою, жив деякий час на засланні, а потім виїхав на еміґрацію та обняв у Софії, опорожнену по М. Драгоманові, катедру історії на тамошньому університеті. Було це в 1896 р. Одначе довго на тому становищі не пробув, бо вже в грудні 1898 р. мусів його покинути. Потім відбув він для студій подорож по Балкані і по Туреччині. До Росії вернув 1899 р. та займався там наукою і журналістикою. За причасність в орґанізації студентського ліберального руху був арештований і сидів у тюрмі.

Потім опинився знов за границею. Був у Франції, Анґлії та в Америці, де викладав на університеті в Чікаґо про Росію.

Вернув до Росії знов аж у 1905 р. по першій революції. Тепер став займатися інтензивно політикою. До третьої думи вибрано його депутатом. В ній стояв на чолі кадетської фракції. На тому становищі кілька разів забирав голос в обороні українського друкованого слова і українського національно-культурного руху. Членом думи був аж до революції в 1917 р. В першому революційному т. зв. тимчасовому уряді був міністром закордонних справ. По більшовицькому перевороті опинився за гетьманських часів у Київі, де орґанізував кадетів і робив єдинонеділимську політику всупереч інтересам української держави. Тоді зносився він із представниками антанти та обробляв їх проти України і настроював за єдиною неділимою. Коли на Україні прийшов час Директорії, Мілюков був уже серед російських інтервенційних діячів при армії Денікіна.

В 1920 р. опинився у Льондоні, а в 1921 р. переноситься до Парижа, де стає редактором щоденника „Последнія Новості“. В 1921 і 1922 році їздить до Америки та викладає там про будуччину Росії. Повернувшись з Америки оголошує друком кілька історичних праць, а в 1925 р. видає історію російської революції по анґлійськи і по німецьки. Попри те редаґує по нинішній день „Последнія Новості“. Мілюков перейшов у часі еміґрації деяку політичну еволюцію на ліво, коли його колишній товариш Струве став ультраправим монархістом.

Тепер є Мілюков на чолі еміґрантської політичної ґрупи, що стоїть на платформі демократичного республиканізму. Ця ґрупа й зветься республиканьско-демократичним обєднанням. В українському питанні Мілюков теж „еволюціонував“ і признає для українців у межах „єдиної неділимої“ російської республики право на національно-культурну автономію. Зрештою, про ці його погляди ми нераз писали.

Одначе полишаючи все те на боці, слід ствердити, що Мілюков це одна з наймаркантніших і найвпливовіших постатей російських діячів на еміґрації. Для російської культури, науки, політики й громадськости має він величезні заслуги. Біланс його праці величезний. Ініціятивність і рухливість не опустили його досі. Він є за боротьбою з більшовиками, але є противником чужої інтервенції.

Дивогляди.

Спосіб на читачів.

У львівській „Новій Зорі“ з дня 10-го ц. м. находимо після 103-го фейлетону повісти О. Назарука „Роксоляна“ таку примітку: „Докінчення повісти про „Роксоляну“ буде в окремій книжці, котра вийде перед Великоднем“. Читали люде цю повчаючу проповідь 15 місяців, аж нараз автор каже: „Гов, брате! хочеш знати як вона кінчиться, купуй книжку!“

Видко, що автор добре заінтерпретував притчу про таланти, які не треба закопувати в землю.

Процесович.

2-го грудня 1927 р. торговець молоком у франц. містечку Сен-Мішель Баріне, замовив вагон сіна. Баріне повідомили про приїзд вагону, а залізнича адміністрація прислала йому ще окреме повідомлення порученим листом. Коли Баріне викупив сіно, від нього домагались ще 1 франка 50 с. за порučений лист. — Я не прохав вас повідомляти мене, ще й порученим; я не заплачу 1 фр. 50 с. Управа залізниць подала його в суд. Його засудили на заплату. Баріне вніс рекурс один і другий, аж до апеляційного суду в Нансі, який потвердив попередні присуди. Баріне рішив звернутись до ради міністрів. Досі кошти його процесу зросли до 10.000 фр.

Після нападу на листаря.

Похорон студ. Любовича.

В суботу в 3. год. попол. мав відбутися з анатомії при вул. Пекарській похорон застріленого студ. Ярослава Любовича. Похорон, як пишуть польські часописи, на бажання родини покійного перенесено на год. 12.30 в пол. В тій год. прийшов до будинку анатомії гр.-кат. священик із святоюрської парохії та відслужив похоронну відправу, а потім похорон вирушив на Личаківський цвинтар. На домовині покійника завісили вінець із жовто-синіми лентами з написом „Товаришеві — Товариші і Товаришки". За домовиною йшла найближча родина покійника, а саме батько священик із Жидачівщини, мати та сестра. Похорон провожав відділ поліції.

Тимчасом в 3. год. зібралося богато українців перед анатомією, бо думали, що тепер відбудеться похорон пок. Яр. Любовича, тому що назнати заповіли похорон на 3. годину. Коли довідалися, що похорон вже відбувся, хотіли пійти на цвинтар, на свіжу могилу. Поліційні відділи на приказ гродського старости не пускали на цвинтар і візвали присутніх розійтися. Тих, що все-таки передісталися на цвинтар, де хотіли відспівати пісні, поліція розігнала, а кільканадцятьох арештувала. Їх— як повідомляють польські часописи — передадуть судові „за спротив властям і за глорифікування вчинків бандита".

Спільничка нападу на листаря — мущина?

Слідство в справі нападу на листаря Кохановського власти ведуть далі. Польські часописи повідомляють, що деякі познаки позволили впасти властям на слід спільнички нападу, яка жила в Майблюмів під іменем студентки Полі Бронфманівни. Поліція — по запевненням тихже часописів — зібрала богато матеріялу, з якого довідалася, хто з українців є в близьких взаєминах із УВО і хто є чинним членом тої організації. Висліди поліційного слідства пішли так далеко, що вже можна говорити, що цим разом властям удасться зліквідувати гол. управу УВО в Східн. Галичині.

Незалежно від повищого появилася чутка, що ця Бронфманівна (чи то Стефанія Ґіжинька або Ямінська) це був переодягнений мущина. Цей здогад потверджувало би нібито це, що як „Бронфманівна" винаймила мешкання в Майблюмів, не принесла зі собою ніяких річей, лише невеличку шкіряну валізку. Волосся мала підстрижене, капелюха ніколи не здіймала (чомуж утікла без капелюха?), куртка була мужеського крою, рухи її не були жіночі. Можливо, що в валізці мала мужеський одяг.

Емеритура і фонд для родини пок. Ґакліка.

На суботнішньому засіданні львівської міської ради рад. Літвінович предложив резолюцію „Господарського Клюбу" та „Зесполу Сту", щоби вдові та сиротам по трамв. кондукторі Ґакліковi, який згинув від кулі підчас погоні за учасниками нападу на листаря при вул. Городецькій, піднести емеритуру до висоти останньої платні покійного.

„Слово Польске" розписало було фонд забезпечення вдови і сиріт по Ґакліковi. Ініціятори тої акції, видавництво та співробітники „Сл. П." перші зложили 500 зол. Одначе дочки пок. Ґакліка зголосилися в редакції „Сл. П." і вручили лист, у якім дякують за співчуття, а рівночасно не хочуть приняти помочі, бо, як кажуть, вони повнолітні, можуть працювати самі, а фонд призначують на Лігу Повітряної Оборони та на вдови і сироти по оборонцях Львова.

Маніфестаційний похорон Ґакліка.

У неділю відбувся похорон трамвайового кондуктора Ґакліка, який згинув від кулі підчас погоні за учасниками нападу на листаря при вул. Городецькій. За караваном ішла родина (жінка та дві дочки); потім воєвода Ґолуховський, уряд. комісар Надольський, грод. староста Кльоц, інсп. Ґрабовський, дир. Даєвоський та вищі урядовці магістрату й трамваїв. Похоронний похід отвирала оркестра трамвайників, опісля йшли делегації держ. поліції з вінцями. Союз Оборонців Львова, почтова оркестра, більший відділ почтовців із двома прапорами і вінцями та стрілецька чета із прапором.

Бурливе засідання львівської приб. ради.

В суботу 9. березня відбулося засідання прибічної ради урядового комісаря м. Львова у відновленій салі. Радн. д-р Домашевич вніс в імени Клюбу Держ.-Народового і Б.Б. (господарського) наглє внесення, яке з огляду на проєкт зміни конституції, зголошений польською лівицею, взиває прибічну раду до „задиження при заініціованій ББ. акції зміни держ. устрою". Проти голосування в раді над тим внесенням виступили: д-р Говикович, д-р Горшталь і д-р Шморан, уважаючи невідповідним, щоби іменована установа, яка завдячує своє існування ласці уряду, а яка не віддзеркалює поглядів суспільности, зачинала якунебудь акцію в цій справі, та щоби вводила політику до приб. ради. В голосуванні приняли цю ухвалу проти голосів українців, ППС і Жидівського Клюбу Нар. (сіон.) Тому, що соціялістам не позволили зложити заяву, згадані вище радні вийшли зі салі.

—o—

Штреземан уступає?

Бюро Вольфа повідомляє, що відпочинкова відпустка мін. Штреземана, який після женевської сесії їде на іт. Рівєру, потреває три тижні. Верне щойно по Великодні.

„Вельт ам Монтаґ" приносить чутку про уступлення мін. Штреземана, та що в колах нім. нар. партії називають як кандидата на становище міністра закорд. справ другого представника тої партії в кабінеті, теперішнього міністра господарства Курціюса.

—o—

Арештовані на Личаківськім цвинтарі.

Після похорону студ. Яр. Любовича поліція арештувала за спротив властям і нарушення публ. спокою і т. д.: Івана Козачка з Серафинець (Городенщина), Степ. Халуса зі Львова, Мих. Мазура (Назара?), Івана Шебеля зі Сушна (Радехів), Вол. Федака, Пилипа Когута з Майдану (Калуш), Анатоля Качмарського з Волі Якубової (Дрогобич), Ром. Мулика (приїхав із Америки) в всі студенти вищих шкіл і університету.

Крім тих арештовані: Ольга Мальчик з Ялівця, Ольга Попович, Марія Лесько з Винник, Янина Коваль, Іван Вол. Кобзар (Корбас?). Яр. Михайлович з Боянова студ мед., Вол. Гук. Ром. Скоздра, Мих. Шалявій з Мокротина, Іван Рудакевич із Закомаря (Золочів), Олександер Ярош (Юраш?), Ром. Мусій з Сільця (Сокаль), Мих. Яр. Салевич з Тисьмениці та Марія Попович.

Цій другій групі арештованих закидають, що над могилою пок. Яр. Любовича співали протидержавні пісні („Ґаз. Поранна" пише, що на жалібну ноту) та не зважаючи на трикратній приказ поліції ставили спротив і підносили оклики проти уряду та поліції.

—o—

Самовбивство офіцера в „Баґателі".

В суботу застрілився в льокалі „Баґателі" ротмістр 4. див. кінної артилерії Маріян Маєвський. Він застрілився з револьверу капітана Юнка, офіцера спец. поручень при мін-стві військових справ. Маєвський приїхав із Варшави з Юнком і ротм. Домбровським та двома паннами, щоби забавитися у Львові. З ними був власник вел. зем. посілости Розбужа (Ярослав) рез. кап. Вольський.

Є підозріння, що це був америк. двобій або убивство.

НОВИНКИ

— **Арештування.** В суботу вранці між год. 4. і 6. перевела поліційна влада ревізію в усіх мешканців українського „Академічного Дому" та по всіх його кімнатах. По переведенні ревізії арештовано таких студентів: 1) Пахтину Івана, 2) Витвицького Івана, 3) Ткачука Степана, 4) Колодзінського Михайла — всі студенти прав і 5) Ногайського Василя, студ. техніки та 6) Климкевича Остапа, студента фільософії.

— **Вийшли на волю.** По чотиромісячній тюрмі випущені на волю: 1) Кравців Богдан, ст. прав і б. голова „Акад. Громади", 2) Сениця Володимир, студ. ветер., 3) Драґан Роман, ст. філь. і 4) Басовець Олександер, ст. прав. Всі вони були арештовані свого часу в звязку з листопадовими подіями з 1928 р.

— **Снiги і залізниця.** Надії на повне прочищення залізничих шляхів не виправдались. Нові сильні морози зі снігом не дали змоги завести нормальної комунікації. Навіть на головних лініях поїзди сильно спізнюються. На лінії Стрий-Дрогобич деякі застрягли в дорозі. Після 16 ст. морозу вранці 8-го ц. м. на вечір прийшов теплий бурхливий вітер, ранком 9-го було 2 степ. тепла і після цього прийшла метелиця. Та заки ця новинка піде до друкарні, небо напевно розпогодиться, а заки її будуть читати, вулиці можуть литись уже потічками.

— **Особисті вісти.** У львівському університеті відбулася дня 9-го ц. м. промоція на доктора медицини п. Володимири Крушельницької, доньки письменника Антона Крушельницького.

— **Катастрофи без кінця.** У поїзді із Бидґощі вибухнув котел на стації Остромецько; машиніст і палій убиті. — У Варшаві згорів склад дерева. — У Варшаві на залізниці у підземеллі трапився таємний вибух, що утворив яму на 30 м. і повибивав шиби. — На острові Мадері повені підмулили узгіря, що звалились на населення: є 100 убитих, багато ранених. — У Льос Анджельос згоріло на виставці 300 авт і чимало літаків.

— **Учитель долярівцем.** Головна виграна останньої долярівки ч. 33.186 припала ґімназійному вчителеві у Львові д-рові Стефанові Юнському.

— **Повені у Тракії та Македонії.** Вардар, Стрімон і Маріца вийшли з берегів уже два тижні тому. У Стрімонській долині є залитих водою 20 сіл. У Сересі повінь забрала шпихлірі зі збіжем, військові склади, змела залізничий міст і підорвала звичайні мости на шляхах. У цій Стрімонській долині є залитих 10.000 гектарів піль. Втрати дуже великі. Місто Кавала залите, а з ним великі склади товарів. Шкоди міліонові. Ще гірше в долині Маріци. Частина сіл залита, частина ізольована, а населення голодує. Дібратись до цих сіл не можна ні дарабами ні лодками. Згинуло маса домашніх звірят. Населення втікає заляканe, що з повною весною повені розіллються ще ширше.

— **Україніка.** У французькім мистецькім журналі „Медітеранеа", що виходить у Ніцці, находимо в числі за жовтень 1928 р. репродукцію двох образів нашого маляря Сергія Мако і дуже прихильну оцінку його праці. — У римськім журналі „Cronache di arte educatrice" в ч. 1.—2. січень-лютий 1929 находимо замітку п. з. „Італія і Україна" з нагоди книжки М. Єреміїва італійською мовою „Українське питання в добі італійського відродження" вид. „Інститутом Східної Европи" в Римі.

— **Ріжні вістки.** Міжнародній союз денникарів утворить окрему комісію, що має вистилізувати протест проти фальшування політичних документів. — Америка поставила офіціяльно кандидатуру Кельоґа на Ноблівську мирову премію за 1928 р. — При кінці лютого за один тиждень було в більших містах Англії 1243 смертельних випадків грипи. — У Польщі займається постійно спортом (у спортових товариствах) 1 проц. населення; у Німеччині 20 проц. — Два великі американські банки „Національний торговельний" і „Ґаранті Трест Комп." злились в один з капіталом 400 міл дол.; це буде найбільший банк у світі. — Відомий англійський повістяр Едґар Уолес, автор численних сензаційних повістей, хоче підчас найближчих виборів кандидувати від робітничої партії. — В Югославії має уряд зорґанізувати небавком пресовий урядовий відділ під проводом якогось визначного політика.

— **Сліпа Теміда.** В 1916 р. французький воєнний полевий суд засудив бувшого стрижія Бельона на досмертну каторгу за зраду. Його заслали на т. зв. „Чортовий острів". Після 11-літнього побуту на ньому Бельон доказав свою невинність і його реґабілітували. Як відшкодування за зазнані втрати йому признали... 5000 франків. Бельон має жінку і сина, що жили з ним на каторзі. Реґабілітований хотів вернутись у Францію, але адміністраційні закони признають право безплатного переїзду лише йому одному. Жінка і син мусять їхати на власний кошт. А білет від Ґвіяни до Франції коштує більше як 5000 франків. Бельон звернувся до Поанкаре з проханням дати доручення для видачі безплатного білету його рідні, но і... якось надолужити йому невинно втрачені літа заслання.

— **Парляментські рекорди.** До недавнього часу найдовшу промову у французькім парляменті виголосив бувш. міністр пенсій Люї Марен. У лютім 1926 р. він говорив про Льокарно сім годин. Це, скажуть, не є ніякий рекорд, бо в австрійськім парляменті були випадки, коли посли підчас обструкції говорили, здається, вдвоє стільки. Та, коли не помиляємось, таких промов тоді ніхто не стенографував і вони не належали до теми. Тепер у Парижі записали як справжній рекорд останню 10-годинну промову Поанкаре про Альзацію. Ця промова написана ним заздалегідь займала в „Журналь Офіціель" 110 шпальт. Її хотіли перекласти на німецьку мову, щоби видати її брошурою, але згодом виснилось, що вона займе щонайменше 300 сторін книжки!

— **Контрабанда людьми.** Офіціяльні дані Спол. Держав стверджують, що від закону з 1921 р. про обмеження іміграції до Півн. Америки річно

дістається туди приблизно 100.000 осіб контрабандою. Цією перевозкою займається конспіраційний синдикат, що має своїх агентів у Канаді, Мексику, Півд. Америці, на Кубі і в Европі. За перепачкування особи беруть від 100 до 500 дол. Чужинців перевозять через канадійський кордон і мексиканський у домовинах, у тагонах зі сіном, у всякім вантажі, що їде товарними вагонами, в задних сидженях авт, а навіть бочках, на яких пишеться напис „газоліна" або інший небезпечний матеріял, з яким треба поводитись обережно.

— **Чи бавато є помилок у часописі?** Один швайцарський часопис дає відповідь на таке питання, яке цікавить кожного редактора і неодного читача: „Коли газета може вийти без друкарських помилок?" Для цього треба таких умовин: 1. Автор статті не повинен помилитись. 2. Складач повинен ударити в точну клявішу. 3. З машини повинна вийти добра матрица. 4. Матрица мусить попасти на своє місце. 5. Коректор не може пропустити ніодної помилки. 6. Зазначені коректором помилки повинні бути поправлені. 7. При поправці помилки в рядку складач не повинен зробити на її місце нової. 8. Друга коректа повинна бути без помилки. 9. Помилки з другої коректи повинні бути поправлені без помилки. 10. При поправці помилок другої коректи складач не повинен зробити нових. 11. У поспіху перед виданням часопису треба бути обережним. 12. Інші обставини праці повинні бути сприятливі. Коли в газеті є 300.000 букв, тоді кожна з цих сприятливих обставин повинна повторитись 300.000 разів. Тому треба дивуватись, як мало є помилок у газетах". Так кажуть ті журналісти, що працюють в ідеальних обставинах. У нас читач і журналіст повинні дивуватись, що часопис — взагалі виходить.

З судової салі.

За міліонові ошуканства.

На днях западе присуд на замішаних у великій ошуканчій афері обв. Кольніка і товаришів, яка була сензацією цілого зимового сезону і притягала до салі розправи товпи цікавої публики.

Ще дня 5. березня ц. р. замкнено доказове поступовання. При кінці доказового поступовання оборонці обв. Кольніка поставили цілу низку сензаційних внесків на обставину, що Почтова Каса Ощадности й управитель конкурсової маси „Банку Взаїмного Кредиту" займалися лихвою. Прок. Гриневецький не спротивився цим внесенням оборони, але трибунал їх таки відкинув.

Після того почав дня 7. березня ц. р. промовляти прокуратор, що у своїй довгій промові піддержував акт обвинувачення в цілій основі. Обв. Кольнікові закидає прокуратор таких шість гріхів: обман, присвоєння, спроневірення, лихву, легкодушну криду і видавання без заплати товарів львівським торговельним фірмам. Ті самі гріхи і ще інші закинув він іншим обвинуваченим. Прокуратор уважає обв. Кольніка ініціятором і справником цілої афери і каже, що обв. дир. Левицький був підгіпнозою обв. Кольніка.

Акт обвинувачення доповнив обор. д-р Двериіцький, заступник „Банку Господарства Краєвого", який домагався від обв. Кольніка, Курцера, Фенца і Левицького відшкодування у висоті 659.000 долярів. Обор. д-р Двериіцький боронив обв. дир. Левицького дуже завзято. Зате не менше завзято обвинувачував Кольніка.

В пятницю дня 8. березня ц. р. промовляли вже оборонці обв. Кольніка. Обор. д-р Аксер піддав докладній аналізі акт обвинувачення. У своїй промові доказував, що не жадоба придбання собі майна характеризує обв. Кольніка, але його „geistige Unruhe", яка була джерелом його підприємчивости. Зновуж обор. д-р Вайнзафт виказував безосновність акту обвинувачення щодо обв. Кольніка, кажучи, що обв. Кольнік тішився дуже великим довірям у всіх львівських банків лише завдяки своїй точности.

В суботу промовляли вже оборонці інших обвинувачених, доказуючи також їх невинність і непричасність до ошуканств.

Присуд у цій справі подамо

Присилайте негайно коляду та списки громад і гуртків, що колядували на „Рідну Школу", щоби втягнути їх у загальний список повітів і громад, який палить до друку Головна Управа „Рідної Школи" у Львові, Ринок ч. 10.

Нові книжки й журнали.

„Життя і Знання", ч. 6. березень. Зміст: С. Русова: Суспільні питання виховання. — Л. Гульвіґ: Чи наука буде розвиватися вічно? З франц. переклав М. Р. (8 рисунків). — М. Ґавдяк: Про цікаві форми поверхні землі в Галичині (5 рисунків). — М. Рудницький: З льокальних музеїв (7 рисунків). — К. Кисілевський: Дещо про декламацію. — С. Парфанович: Прикмети і завдання людської шкіри (? рисунки). — О. Верґановська: Музика (9 рисунків) — К: Зима в давні часи. — В. Королів-Старий: Невикористана ростина 2 рисунки). М. Приставш: Шахи (1 рисунок). — Діти камяної доби. Переказав М. Залізняк (8 рисунків). — Після статті В. Королева-Старого графіка Св. Гординського.

Більшовик України. Ч. 3. 15-го лютого. Зміст: Перші підсумки перевиборів сільрад. С. Гопнер: Боротьба проти правих і примиренців у комуністичній партії Німеччини. К. Григорев: Досвід двох трактових колон. Е. Бурштейн: До питання про характер капітальних вкладів і методи визначати ефективність їх. Д. Батуров: Енерґетика як чинник господарчої реконструкції. А. Сміт: Комуністична партія Америки й вибори. Л. Цукерман: Боротьба імперіялістичних держав у Китаї.

Кооперативна Республіка, економічно-суспільний місячник. Ч. 3. Зміст: В. Татомінц: Створення сільської цивілізації і кооп. організації. К. Коберський: Щоб слово не проґуло марно. Е. Давід: Кооператизація сіл. господарства. В. Доманицький: Пекучі питання. О. Охрим: Участь української кооперації в постачанні вбрання і взуття для села. Р. Раковський: Шляхи розбудови сільсько-господарської кооперації. К. К.: До методики соймування зах.-української кооперації. О. Дяків: Невикористаний спосіб пропаґанди. З життя української кооперації. З кооперативного світа.

Вікна, література, мистецтво, критика. Ч. 1 - 2.

Громадянине! Чому не став Ти ще досі членом Товариства „Просвіта"?

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Понеділок 11-го, г. 5·00 попол. „Поворот Батька", для дітей.

Понеділок 11-го, г. 8·00 веч. „Одна одинока ніч", оперетка (50% знижки).

Вівторок 12-го, г. 7·30 веч. „Намисто Мадонни.

Кіна.

„Апольо": „Любовна ніч засудженого".

„Лев": „Адютант" (Замах на царя) з Можухиним.

„Оаза": „Ґраф Danішев".

„Палас": „Останній монарх".

„Фатаморгана": „Жінка це гріх".

„Химера": „Царський курер".

Програма радіо.

Вівторок 12-го.

Льондон (358). 14·00 Музика з готелю „Сесіль". 20·45 Уельська народня оркестра. 23·40—1·00 Музика до танців.

Париж (174). 5·45 Радіоконцерт. 18·45 Пате. 20·30 „Біла дама" опера.

Берлін (475,4). 16·30—18·00 Концерт капелі.

Мюнхен (536,7) 17·30. Квартет. 21·31 Камерний концерт.

Відень (519,9). 16·00 Легкий концерт капелі.

Гамбург (391,6). 18·15 Музика до танців. 18·20 Камерна музика.

Ляйпціг (361,9). 16·30 Камерний концерт. 20·00 Пісні Шуберта.

Москва (1450). 16·00 Російська музика.

Харків (480). 10·00 Робітничий концерт. 15·30 Військовий концерт.

Київ 15·30 Опера.

Варшава (1385,7) 17·15 Концерт оркестри. 18·35 Веселі вірші.

Середа 13-го.

Льондон (358). 19·45 Легкий класичний концерт. 17·45 Органи.

Париж (1744). 15·45 Концерт. 18·45 Пате.

Берлін (475,3). 17·00—18·00 Оркестра.

Мюнхен (536,7) 16·0 Легка музика. 20·00—21·00 Військова оркестра.

Гамбург (391,6). 19·25 Опера „Дон Карльос".

Штутґарт (321,2). Композиторський концерт.

Ляйпціг (361,9). 16·30 Радіооркестра.

Відень (519,9) 20·15 Концерт Франца Шмідта.

Штокгольм (438). 20·00 Опера „Ромео і Джульєта".

Москва (1450). 20·00. Симфонічний концерт.

Харків (477). 10·00—12·00 Робітничий концерт. 17·30—18·00 Дошкільне виховання.

(1 80). 17·00—18·00 Курс укр. мови. 20·0 П днищення врожайности.

Варшава (135·7). 17·55 Оперова музика. 20·10 Концерт солістів.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Копровський Антін, ем. суд. радник і адвокат у Солотвині помер дня 5. п. м. В. Й. П.!

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Новий Український Театр дир. Т. Карабіневича

Підволочиська 11/III Маруся Богуслав. 12/II Вій.

Театр обїхавши цілу Волинь, повернувся до Галичини і звітає до більших міст з репертуаром „Базар" і „Сорочинський ярмарок". — Склад Театру 35 осіб при власних декораціях і оркестрою. — Режисером Театру даві В. Левитський, арт. Т-ру Садовського і Ужгородського Т-ру. 1552 3—?

Всіх Товаришів, абсольвентів гімназійних, які в шкільному році 1916/17 були учениками VI. кл. Філії акад. гімназії у Львові, проситься подати свої адреси в цілі зорганізування 10-літнього товариського зїзду. Негайні зголошення проситься слати на адресу: Іван Теслюк, Львів, вул. Костюшка ч. 1 а. „Маслосоюз". — За ініціяторів: **Гузало Володимир, Смішко Маркіян, Флис Михайло, Теслюк Іван.** 1571 2 3

Комітет опомоги Вдовам і Сиротам по Священиках у Львові улаштовує дня 12. березня ц. р. о год. 7 вечером в салі руського касина в Народнім Домі (вул. Рутовського ч. 22. I. поверх) Концерт при ласкавій участи Вп. П. Ів. Шмериковської Приймової, оперового співака Вп. П. Д-ра В. Юстині-Тисяка і мішаного хору Вп. радника Тадея Купчинського. Фортепяновий дострій обняли: Вп. П. проф. Марія Візанська і Вп. П. Дарія Гординська. — По концерті Чайний Вечір з конкурсом краси і ріжними несподіванками. Добірний буфет у власнім заряді. Білети можна набути дня 9. і 11. березня по полудни в Книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка (Ринок ч. 10), а в день концерту при вході. — Перед концертом Загальні Збори комітету в тій самій салі о год. 11. рано з порядком вже в „Ділі" поданім а о 9-ій год. рано Служба Божа в Преображенській Церкві. 1580 3—3

Партійний Зїзд Мужів Довіря в неділю, дня 31. марта 1929 р. о годині 1[h], в салі „Просьвіти" в Бориничі. Дневний порядок: 1) Політичний реферат посла Дмитра Великановича. 2) Партійна організація Турчанщини. 3) Дискусія і ухвалення резолюцій. — Просимо безумовно прибути! — За Повітовий Народний Комітет: **Д-р М. Кондрат, о. І. Федевич, Д-р Д. Мерців.** 1—1

Рідка нагода навчитися вишивання низом! Кооп. Українське Народне Мистецтво у Львові устроює одноденний курс вишивання низом під проводом учительки з Косова. Наука відбуватися буде в вечірних годинах. Початок курсу вівторок 12/III. — Зголошення приймає дня 11-го і 12-го п. м. Адміністрація „Нової Хати", Львів, Ринок ч. 39 I. 1601 1 2

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

БРИЛЯНТИ, також іншу біжутерію купує по високій ціні Домбровскі-Розважевскі, Львів (Готель Жорж) Академічна 2 1366 10 ?

ІНТЕЛІҐЕНТНА газдиня середних літ прийме посаду у старшого пана або у священика вдівця. Варить і пече дуже добре. Посаду обійме негайно на виклик. — Зголошення в „Ділі" під „Працьовита". 1591 1—1

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик прецизійні продає за готівку і на рати від десяти літ з найдовшою стороною засна фірма **Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Марійська ч. 5.** 3 156-?

КОНЦИПІЄНТ адвокат. з 2 і пів річною практикою пошукує посади від дня 1. IV. 1929 р. — Малиняк, Винники. 1516 2 ?

МУЗИЧНІ ВІСТИ приймають дописи. Пошукується кольпортерів. Ноти і катальоги висилає: Торбан, Львів, вул. Осолінських ч. 6 1579 ?—10

СТАРШЕ ПОДРУЖЕ пошукує до товариства інтелігентну жінку, милої вдачі, середнього віку, що могла би читати голосно українські і польські книжки. — Зголошення до Адміністрації „Діла" під „енерит". 1602 1—2

СТЕФАН ГУЧ з Радошиць, пов. Сянік уневажнює згублену військову книжечку, видану через П. К. У. Сянік. 1600 1—1

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Свеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

Д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

432 Пересвітлення Рентґеном. 6—2?

Управнений Дентист

Роман Давидович

ЛЬВІВ, вул. Потоцького ч. 24.

Лічення, пльомбовання і виймання зубів без болю. Штучні зуби в золоті і кавчуку. Регуляція й скріплювання зубів. — Пацієнтів з провінції полагоджується як найскорше. 1565 4—6

5 зол. **ПЕРСТЕНЕЦЬ** 5 зол.

з 14-карат. золота з рубіном тільки у **Б. ГРИНБЕРГ**, Сикстуська 4 Т. 59-72

1444 1 ?

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів Ринок ч. 10.